

kat elutasították, akár a jobboldal volt hatalmon, akár a baloldal. En el tudom képzelni, hogy vannak köztisztviselők, akik nem rokonszerveznek azzal a szellemmel, amit Lakitelek neve jelent. Soha nem lehet bebizonyítani, csak éppen úgy alakítják a döntés-előkészítést, hogy mi ne nyerjünk a pályázaton. Amikor a jobboldal volt hatalmon, akkor sem épült itt számottevő dolog a népfőiskolán kívül. Egy milliárd 900 millió kellene a csatornahálózatra, az önkormányzat éves költségvetése pedig 760 millió forint. Még az önerőt is hitelből tudnánk kifizetni, de vállalnánk, csak mozduljon már valami.

Innen, a felemelkedéshez fűzött várakozások kudarcra felől nézve egészen másként látszik most már a rendszerváltás mítosza is.

– 1989 elején összehívtak egy vitát a kultúrházba azzal a címmel, hogy MDF kontra MSZMP – mesélte a polgármester.

– De a Sándor akkor már nem vitakozott, hanem kinyilatkoztatott. Azt mondta, a Kádár-rendszer egy véres diktatúra volt, és ők nem is nagyon akarnák, hogy a volt MSZMP-tagok az MDF-be belépjenek, mert részesei voltak az ország tönkretételének. Megmondom őszintén, foglalkoztam azzal, hogy belépnek az MDF-be. De akkor nagyon elgondolkodtam. Hiszen mi együtt fociztunk a Sándorral a helyi csapatban, és ugyanannak a könyvklubnak voltunk a tagjai. 1978-ban Markó Béla költői estjének én voltam a házigazdája. Ma is megvan az akkor megjelent verseskötete, meg benne a dedikálás. Együtt bicikliztunk hárman, hogy lássa a Béla, milyen szép a Tisza menti táj. Lementünk a pincébe is egy kis poharazgatásra. Akkor nem voltam a Sándornak gyilkos, '89-re meg gyilkos lettem, csak azért, mert MSZMP-tag voltam.

hatna volna a találkozózt, ha akarja. Egyébként az is igaz, tette hozzá Varga Sándor, hogy amikor külföldről elkezdtek támogatni a magyarországi ellenzék, akkor a gyengülő MSZMP-s hatalom hisztérikusán reagált. A kultúrházat átszervezték az állami gazdasághoz, hogy kivegyék Lezsák kezéből, be akarták tiltani az Antológia rendezvényt, és csak azért nem merték, mert vele egy időben volt a nemzetközi kulturális találkozó Budapesten, és Magyarországon tartózkodott a demokratikus világ számos vezető értelmiségye meg a külföldi sajtó.

Ki beszélhet?

Ugyanígy hisztéria kezdődött azonban akkor, amikor az MDF hatalomra került, és elkezdtek üldözni Lakiteleken az iskola régi vezetőit meg az önkormányzat alkalmazottait. Aki egy követ fűjt az új hatalom képviselőivel, annál nem számított, hogy MSZMP-tag volt korábban – ahogyan Harmatos Áronné is párttag volt előzőleg. Dobó Attila rendszerváltó iskolaigazgató is, akinek működése következtében a szomszéd faluba kellett menekülniük az iskola meghatározó pedagógusainak. Lezsák akkor sem állt ki személyesen, inkább a megbízható emberei útján, a háttérből irányította az eseményeket. No, de mi lett végül Lakitelek szellemisége? Az, hogy itt megpróbálták megvalósítani is, amivel az 1990-es választások előtti hónapokban fenyegetőztek az MDF, az SZDSZ és a Fidesz politikussai, de aztán az Antall-kormány józansága és a nyugati kormányok nyomása miatt végül nem következett be: hogy a megegyezéses rendszerváltást „forradalmi” igazságtétel, „nagytkarítás” kövesse.

A híres lakiteleki népfőiskola

Életkép kerékpárokkal, babakocsival és trécselőkkel

tam? Bő egy évre országgyűlési képviselő lettem, miután Miskó István tiszakécskei tanácselnök öngyilkos lett. De az a parlament szavazta meg az új, demokratikus alkotmányt, amelynek tagja voltam – például Kállay Ferenc színművésszel, Varga Imre szobrászművésszel együtt.

– Itt meg közben elzavarták a régi tanácselnököt, kezdett szétesni a közigazgatás – folytatta Varga Sándor. – Úgy könyörögtünk Rozsnyói Zoltánnak, Lezsák jobbkézének, ugyan vállalja el mint társadalmi tanácselnök a falu irányítását, hogy ne legyen káosz, míg választás nem lesz. Egyedül nem mert dönteni, elmentünk a Sándorhoz. Ő álmos volt, mert sokat utazott akkoriban. De aztán felkelt, és vészjósló halk hangon azt mondta, hogy miközöttünk árok van. En azt feleltem, nincsen itt semmiféle árok, csak egy megoldandó probléma, hogy valaki elvezesse a falut a választásokig. Akkor nem döntött, később pedig megüzente, hogy ők

– Volt itt egy rendezvény az európai uniós csatlakozás tiszteletére – mesélte a polgármester. – Szili Katalint, az Országgyűlés elnökét kértük fel, hogy mondjon beszédet. En úgy gondoltam, ezzel is demonstráljuk, hogy ez a település nemcsak az egyik, hanem a másik politikai oldalt is megtiszteli. Bejött hozzám Harmatosné, hogy minek hívtuk ide „azt a nőt”, „a Sándor nagyon neheztel”. Mondtam, hogy ha haragszik, majd megbékül, de a parlament elnökének joga van Lakiteleken is beszédet mondania egy történelmi változás alkalmával.

A november 4-i testületi ülésen azt mondta Harmatos Áronné: Lakitelek beírta nevét a történelembe, rendszerváltásbeli szerepét nem lehet elvitatni, akár tetszik ez valakinek, akár nem. Hangsúlyozta: az október 23-i ünnepség szónoka, Für Lajos volt az, aki valóban a lakitelekiek szívéből beszélt.